

Dansk Flygtningehjælp
13. maj 2009

Sammenhæng i flygtningepolitikken

Dansk Flygtningehjælps vision er, at

Ingen flygtninge skal savne hjælp til at finde beskyttelse og varige løsninger. Og ingen der ønsker at integrere sig i det danske samfund skal savne hjælp til det.

Dansk Flygtningehjælp vil være de bedste til at løse problemer, der knytter sig til fordrivelse og integration.

Dansk Flygtningehjælp taler flygtninge og asylansøgere sag. Vi arbejder for at sikre beskyttelse og etablering af varige løsninger for verdens flygtninge og fordrevne og har en særlig forpligtelse i forhold til de mest udsatte flygtningegrupper.

Dansk Flygtningehjælps indsats er baseret på humanitære principper og menneskerettigheder, og værdigrundlaget hviler på følgende fem søjler:

- **Menneskelighed** – menneskers ret til et liv i værdighed går forud for politik og principper
- **Respekt** – for menneskers lige rettigheder
- **Uafhængighed og neutralitet** – i.f.t. vores omgivelser
- **Inddragelse** – af dem vi hjælper
- **Ærlighed og gennemsigtighed** – for alle modtagere, bidragydere, partnere og øvrige omgivelser

Vi mener, at Danmark fortsat skal påtage sig et ansvar for verdens flygtninge – både i de internationale brændpunkter og i Danmark.

Det nationale og det internationale flygtningearbejde bør ses i sammenhæng, hjælpe flest muligt samt gennemføres med udgangspunkt i et byrdefordelingsprincip, som sikrer, at de fattigste lande ikke står alene med ansvaret for majoriteten af verdens flygtninge og fordrevne.

Der er behov for at skelne mellem flygtningepolitik og indvandringspolitik. Flygtninge er ikke indvandret arbejdskraft, men mennesker tvunget på flugt. Det centrale er behovet for beskyttelse, og det skal afspejles i både lovgivning og myndighedspraksis, hvis Danmark skal leve op til sit ansvar for flygtninge.

Den flygtning, der søger asyl eller får opholdstilladelse i Danmark, skal møde et humant samfund. Vores grundfæstede værdier om menneskeligt ligeværd og respekt for det anderledes skal også gælde for de fremmede, der kommer til landet som flygtninge.

Flygtninge og asylansøgere skal i Danmark møde et retssamfund, der træffer og forvalter sine afgørelser i fuld overensstemmelse med klare nationale retsregler og uden modstrid med internationale konventioner. Der skal ikke diskrimineres. Har en flygtning fået beskyttelse i Danmark, skal integrationen baseres på lige rettigheder i samfundet.

Danmark skal opfylde Flygtningekonventionens krav om ligebehandling af flygtninge og konventionens bestemmelser om at lette flygtnings optagelse i det land, de får beskyttelse i.

På denne baggrund indtager Dansk Flygtningehjælp følgende holdning til centrale emner i flygtningepolitikken:

INTERNATIONALT FLYGTNINGEGARBEJDE

Det er Dansk Flygtningehjælps vision at ingen fordrevne, i Danmark eller i et udviklingsland, må stå uden hjælp, når det kommer til beskyttelse og hjælp til varige løsninger på fordrivelse. Derfor deltager Dansk Flygtningehjælp aktivt i det internationale samfunds overordnede koordinering og bistand til den humanitære indsats over for problemer forårsaget af fordrivelse og for tilvejebringelse af varige løsninger på verdens fordrivelsesproblemer. Dette skal gøres på grundlag af menneskerettigheder og humanitære principper og desuden på basis af anerkendte internationale standarder for humanitær bistand.

Dansk Flygtningehjælp insisterer på legitimiteten af universale menneskerettigheder og mener, at humanitær bistand skal være grundlæggende rettighedsbaseret. Dansk Flygtningehjælp anser det som sin rolle at advokere for, at de ansvarlige stater påtager sig ansvaret for at beskytte alle mennesker påvirkede af krig både under og efter fordrivelse. I de tilfælde, hvor de ansvarlige er uvillige til eller ude af stand til at yde beskyttelse, er det Dansk Flygtningehjælps og andre internationale aktørers rolle at træde til i det omfang og så længe, det er nødvendigt.

Dansk Flygtningehjælp mener, at den mest effektive humanitære hjælp opnås ved at se behovet for assistance i et bredt og helhedsorienteret perspektiv. Den enkelte indsats må tage en konflikts faser såvel som de berørte menneskers specifikke behov i betragtning og anerkende, at der ofte er behov for assistance på flere områder og i flere faser på samme tid såsom inden for nødhjælp, "livelihood support" og institutionel kapacitetsopbygning.

1. Indsats i nærområderne

Hovedparten af vores dages konflikter opstår i nogle af de fattigste lande i verden. Eftersom mere end 95% af verdens 34 millioner fordrevne mennesker opholder sig som internt fordrevne i eget land eller som flygtninge i et naboland, betyder det, at ansvarsbyrden ligger på lande og regeringer, som ofte mangler de nødvendige ressourcer til at klare den humanitære opgave. Det er Dansk Flygtningehjælps

opfattelse, at de fattige lande skal støttes økonomisk og kapacitetsmæssigt i at løfte denne byrde.

Ressourcer til hjælp i nærområderne rækker langt, men hjælpen skal styrkes yderligere. Alt for mange flygtninge lever i dag en udsigtsløs tilværelse. I stedet skal de have mulighed for at skabe sig et liv og forsørge sig selv.

Dansk Flygtningehjælp mener derfor:

- De rige lande bør afsætte langt flere midler til nærområdearbejdet, og Danmark bør være i front.
- Nærområdeindsatsen skal være langsigtet, regional og bygge bro mellem nødhjælp og egentlig udviklingshjælp.
- Nærområdeindsatsen skal bidrage til konfliktløsningen gennem inddragelse af flygtningenes egne ressourcer i indsatsen.

Da konsekvenserne af konflikter ofte overskrider internationale grænser, argumenterer Dansk Flygtningehjælp for, at humanitær og løsningsorienteret støtte skal ydes i regional sammenhæng og på tværs af grænser, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt. Assistance, der gennemføres alene inden for et lands grænser, formår for det meste ikke at adressere grundlæggende årsager til konflikt, endsige løsninger på fordrivelsesproblemstillinger, der oftest vil berøre flere lande i en region. Dansk Flygtningehjælp mener, at det fulde potentiale ved en regional tilgang bedst udnyttes, hvis det internationale samfund som helhed arbejder inden for en fælles, koordineret strategi. Desuden må donorer og andre parter acceptere, at en langsigtet indsats, ofte 5-10 år, er nødvendig i de fleste kriser og bør ydes også efter den umiddelbare krisesituation. Dansk Flygtningehjælp opfordrer i den forbindelse alle donorer til at følge principperne for god humanitær donorskik (GHD-principles)

En del af den samlede indsats for varige løsninger bør fokusere på humanitær minerydning. Rydning af miner og ueksploderet ammunition er ofte en forudsætning for, at flygtninge og internt fordrevne kan vende sikkert hjem. Danmark bør fastholde sin støtte til minerydning. Danmark må arbejde for et øget internationalt engagement for at forebygge konflikt og væbnet vold, ved bl.a. at adressere den illegitime spredning og brug af håndvåben.

Det er ikke kun flygtninge, der har brug for international bistand i nærområderne. Dansk Flygtningehjælp arbejder i stigende grad med bistand til internt fordrevne og anser det stadig stigende antal internt fordrevne som følge af væbnede konflikter for et stort problem, idet denne gruppe ikke er omfattet af samme konventionsbeskyttelse som flygtninge.

Dansk Flygtningehjælp forpligter sig til fortsat at styrke sin mangeårige indsats rettet mod støtte og fremme af beskyttelsen af internt fordrevne personer samt varige løsninger på deres situation.

Vi mener i den forbindelse at hovedprincipperne for beskyttelse af internt fordrevne og deres rettigheder er:

- Beskyttelsen af internt fordrevne må ikke anses som en erstatning for retten til at søge asyl, ligesom beskyttelsesarbejde rettet mod internt fordrevne ikke udgør et internt flugtalernativ.

- Fokus for den internationale bistand til internt fordrevne bør være at støtte og søge indflydelse på staterne med henblik på, at disse lever op til deres ansvar for at beskytte personer, der er internt fordrevet på grund af konflikt
- I forlængelse heraf bør den internationale støtte ikke anses som en erstatning for statens primære ansvar for at beskytte internt fordrevne personer

Dansk Flygtningehjælp iagttager, at de globale migrationsmønstre i stigende grad forårsages af komplekse kombinationer af faktorer såsom forfølgelse, politiske uroligheder og væbnede konflikter, men også af fattigdom såvel som miljømæssige risici forårsaget af klimaforandringer. Dette betyder at Dansk Flygtningehjælp i tiltagende grad arbejder med såkaldte "mixed migrants", dvs. mennesker som ikke nødvendigvis er direkte påvirket af konflikt, men i mange tilfælde har de samme behov for en rettighedsbaseret assistance. Dansk Flygtningehjælp opfordrer i den forbindelse ansvarlige stater og det internationale samfund til en mere fokuseret indsats for at minimere de grundlæggende fattigdomsårsager til migration, men også til en fokuseret indsats for at hjælpe de mange migranter, der strander under kummerlige og ofte meget umenneskelige forhold på deres ruter væk fra fattigdom. Da byer ofte er samlingspunktet for migrationsstrømme, og fordi urbanisering er en generel tendens i udviklingslande, skal indsatsen i stigende grad fokusere på byområder.

I tidens konflikter ender civilbefolkningen ofte ikke kun som ofre men også som direkte mål for voldshandlinger. I takt med den voksende politisering af humanitært arbejde forhindres indsatsen ofte i at nå frem til de millioner af mennesker, som desperat har brug for hjælp. I denne forbindelse lægger DFH stor vægt på vigtigheden af at advokere for "humanitarian access" – et udtryk som refererer til neutrale og humanitære aktørers mulighed for adgang til de berørte befolkningsgrupper, som i stigende grad udgøres af internt fordrevne. Mennesker med desperat behov for humanitær støtte kan ikke vente på hjælpen og må ikke forhindres i at modtage hjælp af sikkerhedspolitiske eller militære hensyn. DFH opfordrer derfor alle relevante regeringer, bevæbnede grupper og andre aktører til at prioritere civilbefolkningens beskyttelse og tillade den humanitære hjælp adgang, hvor det er nødvendigt.

I Dansk Flygtningehjælp ønsker vi at stå til regnskab for vores hjælp – ikke kun over for vores medlemmer og donorer men også over for dem, vi hjælper. Derfor er vores internationale hjælpearbejde HAP-certificeret i forhold til seks internationale minimumskrav til god humanitær praksis:

- Effektiv kvalitetsstyring i forhold til overholdelse af internationale humanitære standarder og Dansk Flygtningehjælps egne normer
- Ærlig og fyldestgørende information over for modtagerne af hjælp samt over for andre relevante parter
- Informeret samtykke fra de som hjælpes sikret gennem deres deltagelse i de humanitære aktiviteter
- Sikring af nødvendige medarbejderkompetencer
- Sikker adgang for modtagerne af hjælp til at klage
- Stadig udvikling af mål og kvalitetsstyring

Den grundlæggende idé er, at åbenhed og ærlighed giver modtagerne og andre berørte parter mulighed for at stille os til regnskab for, hvad vi lover. Herved forventer vi til stadighed at kunne forbedre relevansen og kvaliteten af vores arbejde, og vi viser

respekt over for dem, vi ønsker at hjælpe. Dansk Flygtningehjælp opfordrer andre organisationer til at lade deres humanitære arbejde certificere og donorer til at stille krav om kvalitetssikring af det humanitære arbejde.

2. Eksternalisering af flygtningebeskyttelsen

Det er vigtigt at styrke beskyttelsen af flygtninge i nærområderne gennem opbygning af asylsystemer, men det er afgørende, hvorledes den enkelte asylansøger behandles i praksis, og Europa bør ikke eksportere sit juridiske og moralske ansvar.

- Europa må styrke og koordinere sin indsats i nærområderne, således at opbygningen af øget beskyttelseskapacitet går hånd i hånd med støtte til udviklingsprogrammer, som er langsigtede og omfatter både flygtninge, internt fordrevne, hjemvendte samt lokalbefolkningen.
- Det bør sikres, at der er en reel adgang til beskyttelse i Europa, herunder Danmark
- Der er ikke brug for flere flygtningelejre, men for varige løsninger for de, som er på flugt.

3. Internationalt samarbejde om genbosætning af flygtninge

Visumregler, forstærkede grænsekontroller m.v. gør det vanskeligere og vanskeligere for flygtninge at bringe sig i sikkerhed ved egen hjælp. Mange kan ikke komme ud af deres eget land, hvor de forfølges, og andre må leve en perspektivløs tilværelse i flygtningelejre. Mere end 7 millioner flygtninge har således opholdt sig i en flygtningelejr i over 10 år. Der er derfor behov for at styrke samarbejdet med UNHCR om genbosætning af flygtninge.

- EU bør tilbyde 90.000 kvotepladser om året svarende til i gennemsnit 200 pladser pr. million indbyggere, og
- Danmark bør, som et af de rigeste lande i det ny Europa, forhøje sin årlige kvote fra 500 til 1500 personer.
- Kriterier for udvælgelse af kvoteflygtninge må ikke svigte de svageste eller flygtninge med akut beskyttelsesbehov, der hvor de opholder sig.
- Der bør gives mulighed for at løse ekstraordinære flygtningesituationer eller hjælpe særlige flygtningegrupper - eksempelvis flygtninge med tilknytning til Danmark - gennem særlige visumforanstaltninger via de danske og øvrige europæiske ambassader.

ASYLPOLITIKKEN

1. Retssikkerhed og beskyttelse i Danmark.

Den nuværende udlændingelov er et resultat af talrige stramninger og justeringer i den oprindelige lov fra 1983. Følgen heraf er en dansk asylprocedure og en asylpraksis, som på nogle punkter er kritisabel og på kanten eller i direkte modstrid med de internationale regler og principper, som regulerer dette område. Asylpolitik og asylprocedurer bør efter Dansk Flygtningehjælps opfattelse være i fuld overensstemmelse med internationale konventioner og bl.a. gentænkes i forhold til følgende:

- UNHCR's retningslinier for såvel fortolkning som anvendelse af Flygtningekonventionens flygtningebegreb i generelle som konkrete situationer bør med afgørende vægt indgå i de danske asylmyndigheders vurdering af asylsager.
- Den asylfaglige ekspertise bør tilbage i Flygtningenævnet med repræsentanter udpeget af UNHCR eller Dansk Flygtningehjælp. Det vil styrke og sikre tilstedeværelsen af specialviden vedrørende flygtningebeskyttelse og højne retssikkerheden i Flygtningenævnets endelige afgørelser.
- Anvendelse af frihedsberøvelse af asylansøgere er for udbredt og bør begrænses. Der bør gælde en rimelig max. grænse for frihedsberøvelsens længde. Udlændingeloven giver mulighed for frihedsberøvelse af asylansøgere i flere faser af asylproceduren og anvendes i udstrakt grad. Foranstaltningen kan i mange tilfælde erstattes af mindre indgribende tiltag, fx meldepligt.
- Det er ingen forbrydelse at flygte fra forfølgelse, og det er derfor problematisk at asylansøgere i stigende omfang tiltales og dømmes for dokumentfalsk og illegal indrejse i forbindelse med deres flugt.
- Længerevarende ophold i et asylcenter er stærkt belastende for den enkelte. Der bør derfor fastsættes en øvre grænse på 1 år for asylansøgers ophold i et asylcenter, med mindre standarden og opholdsvilkåret forbedres betydeligt.
- Undervisning af asylansøgers børn er vigtig, og de bør derfor have mulighed for at følge Folkeskolens undervisning.
- Asylansøgere bør generelt have adgang til arbejdsmarkedet efter et halvt års ophold i Danmark, med mindre der foreligger et endeligt afslag på deres asylansøgning.
- Tilbagesendelse af asylansøgere efter Dublinkonventionens regler bør ikke ske til lande, hvis asylprocedurer ikke lever op til internationale standarder. Klager over tilbagesendelser efter Dublin konventionens bestemmelser bør derfor tillægges opsættende virkning, så ingen flygtning risikerer at blive sendt tilbage til sit hjemland – med fare for forfølgelse.

2. Hjemsendelse af afviste asylansøgere

Som udgangspunkt bør afviste asylansøgere hurtigt vende hjem, når det er muligt. Sker det ikke, vil asylsystemet tabe sin mening og beskyttelsen af flygtninge risikerer at blive undergravet. I en årrække har det imidlertid vist sig vanskeligt at tilbagesende visse grupper af asylansøgere, som har fået afslag på asyl. Det kan skyldes praktiske eller sikkerhedsmæssige forhold, herunder kaotiske eller krigslignende tilstande i hjemlandet, som det fx er tilfældet i dagens Irak og Somalia. Årsagen kan også være hjemlandets manglende vilje til at modtage egne borgere sammenholdt med asylansøgerens egen modvilje mod at vende tilbage.

- Ingen asylansøgere bør tvinges hjem til områder, som ifølge UNHCR er usikre og hvortil tilbagesendelse derfor ikke bør ske.

- Ingen asylansøgere bør tvinges tilbage til lande, hvor regeringerne ikke ønsker at modtage dem.
- Motivationsfremmende foranstaltninger i form af meldepligt, fratagelse af lommepenge m.v. bør afskaffes. Der er ødelæggende for asylansøgernes dagligdag og har ingen positiv effekt.
- Udsendelsen, som sker i overensstemmelse med love og konventioner, skal være værdig og bæredygtig.

3. Medmenneskelighed i den danske asylpolitik

På flere områder rammes flygtninge og asylansøgere unødigt hårdt af Udlændingelovens regler og den nuværende praksis. Der bør være mere plads til menneskelige hensyn i asylpolitikken.

- Der bør være bedre muligheder for at få humanitær opholdstilladelse, så de relativt få særligt udsatte asylansøgere, som er helt hjælpeløse ved en evt. tilbagesendelse, kan tilbydes en menneskeværdig tilværelse i Danmark.
- Reglerne om den halvårige vurdering af inddragelse henholdsvis forlængelse af humanitære opholdstilladelser bør overvejes, da års usikkerhed er stærkt belastende for den enkelte og gør det vanskeligere senere at opnå en normal tilværelse.
- Kvaliteten i den eksisterende sagsbehandlingsprocedure vedrørende ansøgning om humanitær opholdstilladelse bør styrkes, således: (a) at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse indgivet under asylsagens behandling har opsættende virkning i forhold til fastsættelse af udrejsedato, (b) at der stilles juridisk bistand til rådighed for ansøgeren, (c) at den fornødne lægelige dokumentation fremskaffes og (d) at der helt generelt tages hensyn til, at disse asylansøgere typisk er meget ressourcetsvage (ofte traumatiserede) og derfor kan have vanskeligt ved at overskue deres egen situation.
- Afviste asylansøgere, som ikke **kan** tilbagesendes tvangsmæssigt, bør have mulighed for hurtigt at få en midlertidig opholdstilladelse, så de kan leve en normal dagligdag, uddanne sig eller bidrage til det danske samfund gennem arbejde og selvforsørgelse og samtidig vil være bedre rustet til at vende hjem, når det bliver muligt.
- Vilklårene for flygtninge på tålt ophold er umenneskelige og bør forbedres.

INTEGRATION I DANMARK

Dansk Flygtningehjælp ser integration som en gensidig proces, der involverer såvel minoritet som majoritet og stiller krav til både enkeltindivider og samfundsmæssige institutioner. Integration er samtidig en proces, der ikke kan lykkes uden inddragelse af civilsamfundet. Integration er et fælles ansvar - ikke kun den enkelte flygtnings eller

indvandrers forpligtelse. Integration betyder ligeværdigt medborgerskab og reelt lige muligheder for deltagelse i samfundslivet.

Dansk Flygtningehjælp indtager følgende holdninger til centrale emner i den nugældende integrationspolitik.

1. Tryghed og sikkerhed for en fremtid i Danmark

I mange tilfælde er den lykkeligste udgang på en flygtningesituation, at flygtningene igen kan vende hjem og genoptage tilværelsen. Desværre har dette perspektiv ofte lange udsigter og de fleste må derfor søge at genrejse tilværelsen langt hjemme fra f. eks. i Danmark. Det er naturligvis vigtigt, at integrationsindsatsen i Danmark rummer muligheden for at få støtte til frivillig hjemvenden (repatriering), men genetableringen af en tilværelse i Danmark skal samtidig ske i trygge rammer.

- Det er ikke menneskeligt at skulle vente 7 år på en permanent opholdstilladelse. I dag kan flygtninge hjemsendes inden for en 7-års frist, hvis forholdene i deres land tillader det, og de ikke længere vil være forfulgte der. 7 års usikkerhed er umenneskeligt og fristen for at få permanent opholdstilladelse bør nedsættes til 3 år.
- Der skal endvidere tages hensyn til flygtninges særlige situation i formulering og forvaltning af de øvrige betingelser for at opnå en permanent opholdstilladelse. Dansk Flygtningehjælp er kritisk over for de nugældende krav om bestået prøve i Dansk 2, 2½ års beskæftigelse m.v.
- Mennesker med humanitær opholdstilladelse har et særligt usikkert og midlertidigt opholdsgrundlag samt begrænsede rettigheder i forhold til bl.a. pension.

2. Ligestilling og medborgerskab

Dansk Flygtningehjælp er imod at løse integrationsproblemer ved at begrænse almindelige rettigheder for flygtninge og indvandrere. Flygtninge, der har fået opholdstilladelse i Danmark, skal have de bedste betingelser for at blive en del af det danske samfund. De skal behandles på lige fod med danskerne og have en målrettet støtte i forhold til at lære dansk og finde plads i det danske arbejds- og fritidsliv. Flygtninge har samme forpligtelser som danskere og skal naturligvis også have ligestilling i samfundet – uden nogen form for direkte eller indirekte forskelsbehandling eller diskrimination.

- Den såkaldte starthjælp skal afskaffes. Denne særligt lave ydelse til flygtninge, er udtryk for forskelsbehandling og skaber fattigdom uden garanti for beskæftigelse. Starthjælpen skaber mindreværd – ikke ligeværd. Starthjælpen modvirker på nogle områder integration og kan føre til marginalisering for både voksne og børn. Den seneste stramning med krav om 2½ års beskæftigelse som betingelse for at blive berettiget til kontanthjælp kan betyde, at en del flygtninge forbliver på starthjælp langt ud over de første 7 år i landet.

- Beskæftigelseskravet i 300 timers reglen bør fjernes. Kravet om, at ægtefæller skal have haft minimum 300 timers ordinær beskæftigelse inden for de sidste 24 måneder som forudsætning for udbetaling af kontanthjælp til begge ægtefæller rammer i særlig grad flygtninge og deres familier og betyder som starthjælpen en fattigdom, der skader integrationen. Det samme gælder reglerne om nedsættelser og loft over kontanthjælpen.
- Flygtninges familiesammenføring af ægtefæller og børn bør ikke begrænses. Flygtninge kan ikke udøve retten til familieliv i hjemlandet, og der bør ikke finde begrænsninger sted i form af særlige tilknytnings- eller andre krav i forhold til flygtningefamiliers genforening.
- Den tvungne bosætning skal afskaffes. Flygtninge fordeles i dag over hele landet og kan ikke de første 3 år fraflytte den kommune, de placeres i, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Flygtninge skal selv kunne vælge, hvor i landet de vil bo, så de får mulighed for at være tæt på eventuel familie, deres sociale netværk eller relevante uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Uanset hvilken kommune flygtninge fordeles til, skal der fra deres bopæl være rimelige transportmuligheder og reel mulighed for at modtage tilstrækkelig og kvalificeret danskundervisning samtidig med pasning af arbejde og familieliv.
- Vejen til at opnå dansk indfødsret skal være fair. Betingelserne for at opnå dansk indfødsret er blevet skærpet flere gange i de senere år, og kravene har nu nået et niveau, der udelukker mange flygtninge. Det gælder især det skærpede danskkrav og det udvidede selvforsørgelseskrav. Hertil kommer ændringer i indfødsretsprøvens form, indhold og beståelseskrav.
- Regler om indfødsret, der udelukker traumatiserede flygtninge fra at få dispensation fra sprogkrav og indfødsretsprøve, bør afskaffes. Udelukkelse af en bestemt persongruppe og diagnose fra dispensationsmuligheden er forskelsbehandling og øger presset på en i forvejen udsat gruppe.
Dansk Flygtningehjælp mener, at de som ønsker dansk indfødsret skal have rimelige muligheder for at opnå denne status, således der ikke etableres større befolkningsgrupper, som ikke nyder fulde demokratiske rettigheder i Danmark.
- De såkaldte ghettoproblemer bør løses gennem positive tilbud om alternative boliger. Problemer i udsatte boligområder skal ikke løses gennem reduktion af ventelisterettigheder for familier på kontanthjælp/starthjælp.
- Det må være et fælles ansvar at modvirke alle former for diskrimination, herunder diskrimination på grund af etnisk og religiøst tilhørsforhold. Det gælder diskrimination i både direkte og indirekte form. Der bør være juridisk beskyttelse mod diskrimination med uafhængig, nem og effektiv klageadgang. Men juridisk beskyttelse er ikke tilstrækkelig. Oplevelse af diskrimination medvirker til at skabe marginalisering og eksklusion. Der er brug for det modsatte, brug for inkluderende handlinger i hverdagen.

3. Den særlige integrationsindsats

Flygtninge er i en særlig situation og har ofte en barsk og tragisk historie med sig til Danmark. Det treårige integrationsprogram, som kommunerne er forpligtet til at gennemføre for nye flygtninge, er et udtryk for, at der skal gøres en særlig indsats for flygtningene før man kan forvente, at de kan klare sig på lige fod med andre borgere. Afsættet skal være flygtninges egne ressourcer, men nogle har brug for meget hjælp, hvor andre klarer sig hurtigt. Der må derfor være særligt fokus på udsatte flygtninge. På områder, hvor det er særligt vanskeligt at få succes, skal der gøres en ekstra indsats.

- Integrationsindsatsen for nyankomne flygtninge skal være tværfaglig og helhedsorienteret, dvs. at der skal være sammenhæng mellem forsøgelse, beskæftigelsesindsats, familietiltag m.m.
- Alle traumatiserede flygtninge skal have adgang til kvalificeret behandling uden lange ventetider. Rettidig behandling er vigtig for den enkelte, men også af afgørende betydning for vedkommendes børn og øvrige familie. Samtidig skal der arbejdes målrettet og helhedsorienteret med aktive tilbud tilpasset udsatte flygtninge, herunder særligt tilrettelagt danskundervisning, særlige tilbud rettet mod beskæftigelse eller uddannelse, støtte til hele familien samt inddragelse af repatrieringsperspektiv.
- Flygtninge skal have bedre muligheder for at anvende medbragt uddannelse i beskæftigelse eller videre uddannelse samt generelt have styrket deres uddannelsesmuligheder i Danmark.
- Mange af de flygtningebørn, der kommer til Danmark, har været nødt til at afbryde deres skolegang og har derfor et fagligt efterslæb, som de skal have hjælp til at indhente samtidig med indlæring af et nyt sprog. Gode sproglige færdigheder på modersmålet styrker børns indlæring, og Dansk Flygtningehjælp beklager afskaffelsen af pligten til at tilbyde modersmålsundervisning.
En del tosprogede elever forlader folkeskolen uden tilstrækkelige faglige og sproglige kundskaber til at kunne klare videre uddannelse. Der er derfor generelt behov for opkvalificering og styrkelse af skolens indsats i forhold til børn og unge med minoritetsbaggrund.
- Sanktioner via børnechecken eller anden økonomisk hjælp, hvis børn og unge har problemer med skolegang, uddannelse m.v., bør erstattes af positive tilbud.. Dette kan fx ske med bedre vejledning/rådgivning af skole og hjem, herunder alderssvarende undervisning for sent ankomne børn og unge samt aktiv opfølgning i forhold til den enkelte.
- Retten til gratis danskundervisning for voksne flygtninge og indvandrere skal modsvare behovet. Tilrettelæggelsen af undervisningen skal være fleksibel, og bl.a. gøre det muligt at få tilstrækkelig og kvalificeret gratis undervisning også når man er i arbejde og derfor har behov for tilbuddet efter den nuværende 3-års grænse.
- Tolkning: Alle borgere har krav på at blive forstået - og selv forstå hvad der sker - i kontakten med myndigheder, sundhedssystem mv. Retten til tolkebistand må være tydelig, og der skal sikres uddannelse af kvalificerede tolke.

På trods af de senere års forbedring i beskæftigelsessituationen for flygtninge og indvandrere har en del af gruppen fortsat vanskeligt ved at få fodfæste på

arbejdsmarkedet. Der er brug for en differentieret tilgang afhængig af, om flygtningene har uddannelses- og erhvervs erfaring, aldrig har været på arbejdsmarkedet eller er traumatiserede. Løsningen på dette kan fx være afklaring af kompetencer med konkret, praktisk afprøvning, tæt opfølgning (mentor, støttende netværk), inddragelse af social indsats og behandlingstilbud samt tilbud om danskundervisning og anden opkvalificering.

Over for sårbare grupper bør økonomiske sanktioner ikke anvendes.

4. Civilsamfundet

Det er afgørende for alle dele af flygtningearbejdet, at der er en folkelig forståelse for og engagement i flygtningesagen. Det er også afgørende, at flygtninge og indvandrere gives mulighed for indflydelse og for at deltage og bruge egne kræfter til gavn for den samlede integrationsproces.

Dansk Flygtningehjælp arbejder for at styrke den folkelige forankring og øge den folkelige deltagelse i flygtninge- og integrationsarbejde.

Det frivillige integrationsarbejde skaber rum for dialog og mulighed for udveksling af erfaringer. Kontakt med andre forældre, andre borgere med erfaring fra arbejdsliv, uddannelse etc. giver mulighed for at snakke om, hvordan man kan komme videre i integrationsprocessen og kan samtidig skabe netværk, der kan lette vejen. Kontakten giver også mulighed for diskussion af normer og værdier. I det frivillige arbejde bliver der opbygget vigtige menneskelige relationer mellem familier, unge og ældre. Der er tid til at være sammen på lige vilkår. Frivillige borgeres engagement og tilbud om netværk giver oplevelse af tilhørsforhold og modvirker eksklusion.

- Frivilligarbejdet er en central brik i integrationsarbejdet. Det frivillige arbejde bør derfor være en aktiv medspiller i integrationsarbejdet og bidrage til en forbedret indsats i forhold til en række centrale integrationsproblemer, f. eks. (a) flygtninge og indvandreres svage tilknytning til arbejdsmarkedet, (b) unges vanskeligheder med at gennemføre en uddannelse efter folkeskolen, (c) koncentrationen af problemer i de udsatte boligområder, (d) barrierer for deltagelse i forenings- og fritidsliv m.v.
- Frivillige yder et stort ulønnet arbejde, men frivilligt arbejde er ikke gratis. En frivilligbaseret indsats kræver, at der er vilje til at afsætte de fornødne ressourcer til at gennemføre og udvikle de forskellige aktiviteter.
- Flygtninge og indvandreres egne ressourcer skal bruges i integrationsarbejdet. Det kan bl.a. ske gennem samarbejde med flygtninges egne organiseringer, støtte til deres frivillige aktiviteter samt medvirken til, at de får en stemme i debatten og indflydelse på integrationsindsatsen.